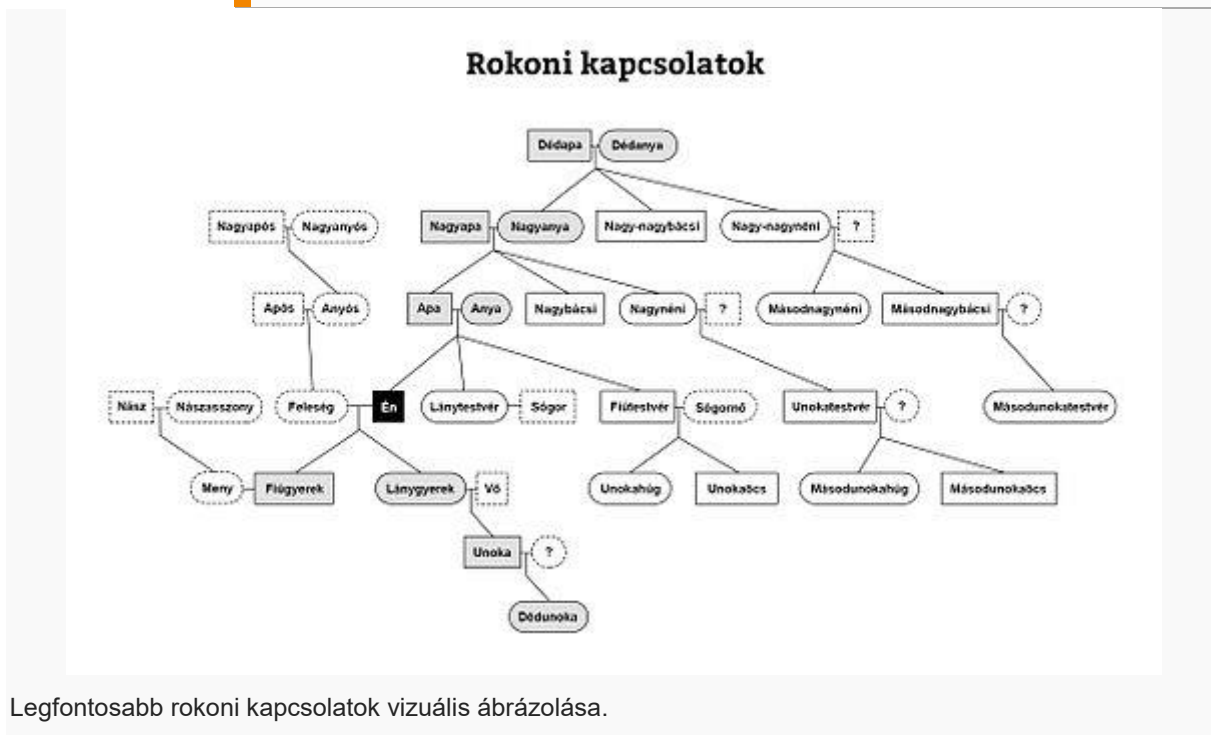

Rokonság

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Legfontosabb rokoni kapcsolatok vizuális ábrázolása.

Rokonnak nevezzük azokat az embereket, akik egy családba tartoznak. A Magyar néprajzi lexikon^[1] szerint az alábbi rokonsági típusokat különböztethetjük meg:

- **Vérrokonság:** leszármazás útján létrejött rokoni kapcsolat. A vérrokonságba nemcsak a vér szerinti rokonok, le- és felmenők, hanem az adoptáció (örökbefogadás) útján bekerültek is beleszámítanak.
- **Házassági rokonság:** házasság útján létrejövő rokoni kapcsolat, a házasság révén a két rokonsági csoport tagjai passzívan, elhatározásuktól függetlenül kerülnek rokoni kapcsolatba.
- **Műrokonság:** Nem vérrokon személyek szabad elhatározásukból a rokonsággal egyenértékű kapcsolata, amelyet valamilyen aktussal megerősítenek, az egész közösség tudomására hozzák s a kapcsolat konzekvenciáit viselik. A műrokonság nem azonos a házassági rokonsággal, nem érinti a két egyén rokonait (pl.: keresztszülőség/komaság, tejttestvérség, vérttestvérség).

Tartalomjegyzék

[elrejtés]

- 1Jogi értelemben
- 2Rokoni viszonyok
  - 2.1Vérrokonság
  - 2.2Házassági rokonság

- 2.3Múrokonság vagy álrókonság
- 2.4Bizonytalan megjelölések
- 3Források
- 4További információk

Jogi értelemben[szerkesztés]

A jogi nyelv a rokon helyett főleg a [közeli hozzátartozó](#) kifejezést használja.

Rokoni viszonyok[szerkesztés]

Az egy családból való embereket rokonsági fokuk alapján különböző nevekkkel jelöljük. (Egyes elnevezéseknek több változata is van.)

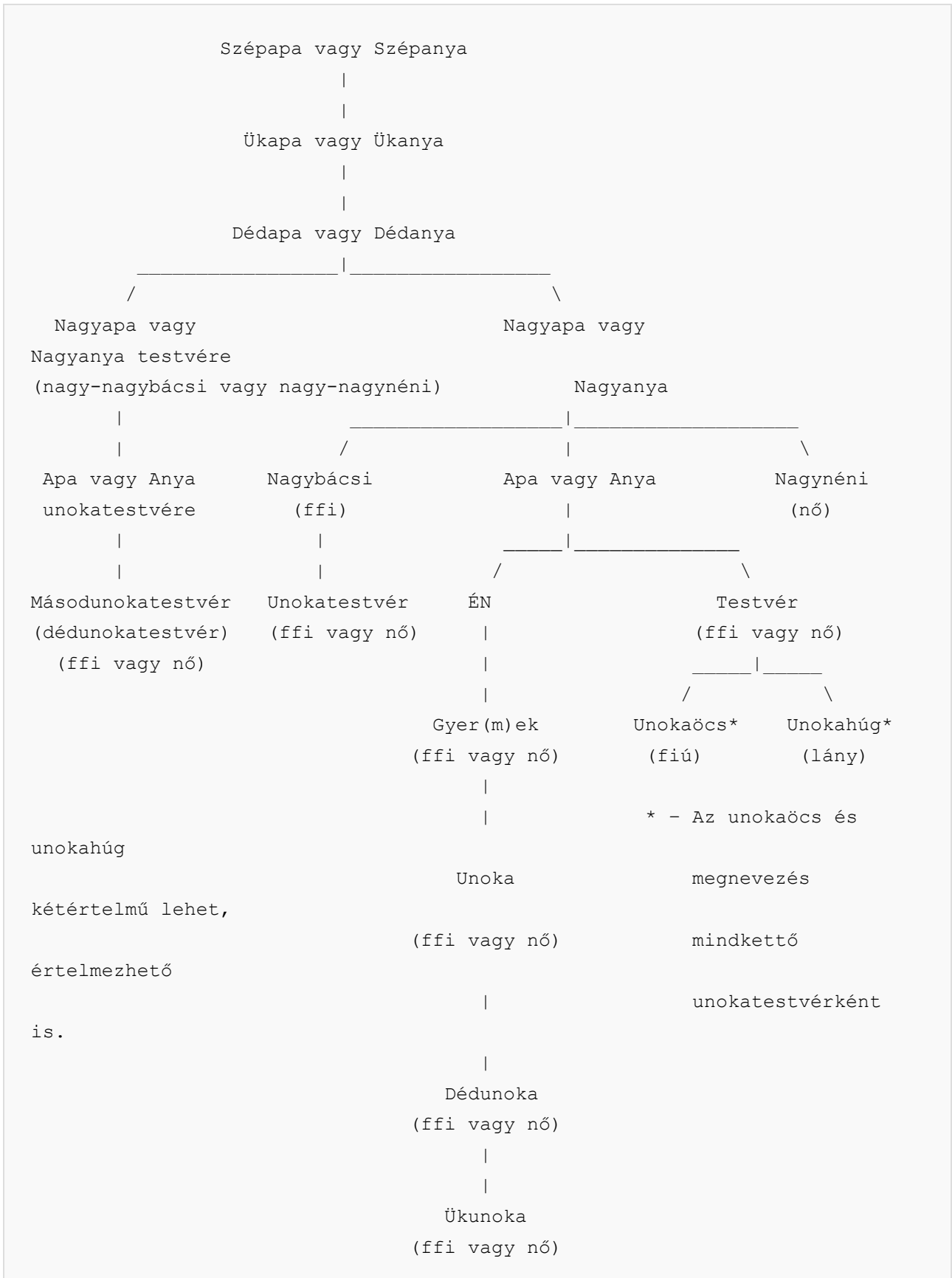
A rokonsági fokok és kapcsolatok az európai (nyugati) típusú társadalmakban általában az alábbiak szerint alakulnak.

Vérrokonság[szerkesztés]

- Egyenes ági:
  - szülői rokonság (felmenői ág – apai ág, anyai ág):
    - 1. fok: **szülő**: [apa](#), [anya](#) (valakinek az *apja*, *anyja*; *édesapa*, *édesanya*; bizalmas: *apu* – valaki *apukája*, *anyu* – valaki *anyukája*; saját szülők vonatkozásában: *apuci*, *anyuci*; erdélyi szociolektusokban: *mámá*, *tátá* rövid 'á' hangzókkal. [IPA](#): /'mama/; /'tata/)
    - 2. fok: **nagyszülő**: *nagyapa*, *nagyanya* (bizalmas: *nagypapa*, *papa*, *papi*; erdélyi szociolektusokban: *tata*; *nagymama*, *mama*, *mami*, *nagyí*)
    - 3. fok: **dédszülo**: *dédapa*, *dédanya* (bizalmas: *dédpapa*, *dédmama*, *dédi*)
    - 4. fok: **ükszülo**: *ükapa*, *ükanya* (bizalmas: *ükpapa*, *ükmama*)
    - 5. fok: **szépszülo**: *széppapa*, *szépanya* (bizalmas: *széppapa*, *szépmama*)
    - 6. foktól: **ős**, **előd** vagy **felmenő**: *ősapa*, *ősanya*
  - leszármazási rokonság (leменői ág):
    - 1. fok: **gyermek**: [fiúgyerek](#), [lánygyerek](#) (valakinek a *gyereke* – *fia*, *lánya*)
    - 2. fok: **unoka**: *fiúunoka*, *lányunoka*
    - 3. fok: **dédunoka**: *fiúdédunoka*, *lánydédunoka*
    - 4. fok: **ükunoka**: *fiúükunoka*, *lányükunoka*
    - 5. fok: **szépunoka**: *fiúszépunoka*, *lányszépunoka*
    - 6. foktól: **leszármazott**, **utód** vagy **leменő**: *fiúutód*, *lányutód*
- Oldalági:
  - [testvér](#):
    - *fiútestvér* vagy *fivér*
      - *báty*: valakinek az idősebb fiútestvére
      - *öcs*: valakinek a fiatalabb fiútestvére

- *lánytestvér* vagy *nővér* (ez utóbbi csak az idősebb lánytestvért jelenti)
  - *nővér* vagy *néne*: valakinek az idősebb lánytestvére
  - *húg*: valakinek a fiatalabb lánytestvére
- *unokaöcs*, *unokahúg*: valaki testvérének a fia vagy lánya
- *unokatestvér*: szülők testvérének gyermeke (*unokafivér* és *unokanővér*, illetve valaki *unokabátyja*, *unokaöccse*, *unokanénje* vagy *unokahúg* a)
  - *másodunokatestvér* vagy *dédunokatestvér*: nagyszülők testvérének unokája
  - *harmadunokatestvér* vagy *ükunokatestvér*: dédszülők testvérének dédunokája
  - *negyedunokatestvér* vagy *szépunokatestvér*: ükszülő testvérének ükunokája
  - *ötödunokatestvér*: szépszülő testvérének szépunokája
  - stb.
- *nagybácsi* (valaki *nagybátyja* vagy *nagybácsikája*): szülő fiútestvére
- *nagynéni* (valaki *nagynénje* vagy *nagynénikéje*): szülő lánytestvére (napjainkba a köznyelv a valamely szülő férfi testvérének feleségére is használja de az ő helyes megnevezése az ángy)
- *nagy-nagybácsi*: valaki *nagy-nagybátyja* vagy *nagy-nagybácsikája*): nagyszülő fiútestvére
- *nagy-nagynéni*: valaki *nagy-nagynénje* vagy *nagy-nagynénikéje*): nagyszülő lánytestvére
- *dédnagybácsi*: valaki *dédnagybátyja* vagy *dédnagybácsikája*): dédszülő fiútestvére
- *dédnagynéni*: valaki *dédnagynénje* vagy *dédnagynénikéje*): dédszülő lánytestvére
- *üknagybácsi*: valaki *üknagybátyja* vagy *üknagybácsikája*): ükszülő fiútestvére
- *üknagynéni*: valaki *üknagynénje* vagy *üknagynénikéje*): ükszülő lánytestvére
- *szépnagybácsi*: valaki *szépnagybátyja* vagy *szépnagybácsikája*): szépszülő fiútestvére
- *szépnagynéni*: valaki *szépnagynénje* vagy *szépnagynénikéje*): szépszülő lánytestvére
- *ősnagybácsi*: valaki *ősnagybátyja* vagy *ősnagybácsikája*): ősszülő fiútestvére
- *ősnagynéni*: valaki *ősnagynénje* vagy *ősnagynénikéje*): ősszülő lánytestvére
- *másodnagybácsi*, *unokabácsi* vagy *unokanagybácsi* (valaki *unokanagybátyja* vagy *unokanagybácsikája*) szülő fiúunokatestvére
- *másodnagynéni*, *unokanéni* vagy *unokanagynéni* (valaki *unokanagynénje* vagy *unokanagynénikéje*): szülő lányunokatestvére
- *harmadnagybácsi*: szülő fiúmásodunkatestvére
- *harmadnagynéni*: szülő lánymásodunkatestvére
- *másodunokaöcs*, *másodunokahúg*: valaki unokatestvérének a fia vagy lánya

- *harmadunokaöcs, harmadunokahúg*: valaki másodunokatestvérenek a fia vagy lánya

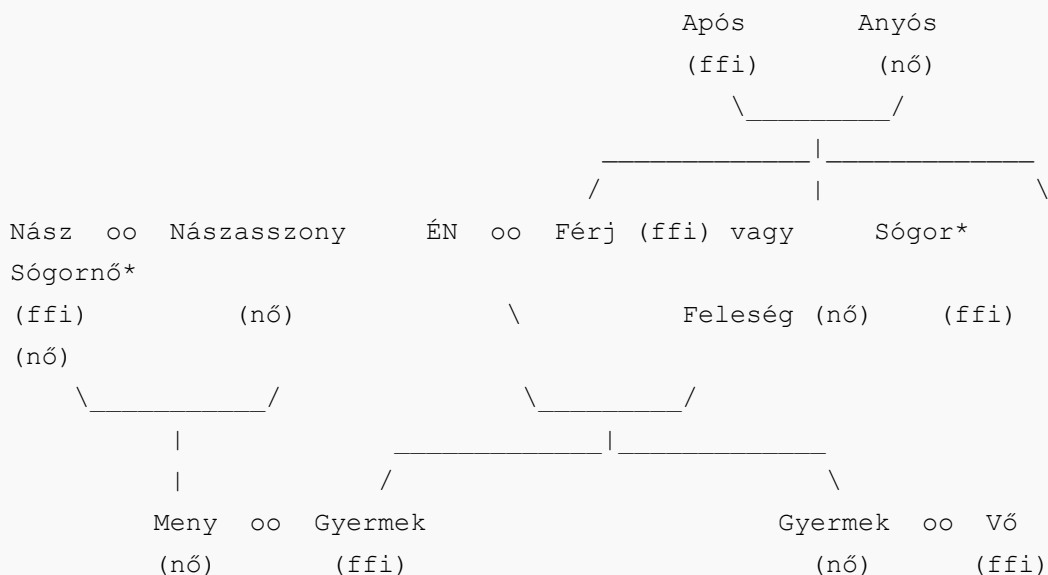
|
|
Szépunoka
(ffi vagy nő)

A régebbi könyvek olvasása során az itt leírtak nem feltétlenül igazak. Egy 1897-ben megjelent könyvben az ősök sora még így nézett ki: Apa – Nagypapa – Széppapa – Dédapa.^[2]

Házassági rokonság[szerkesztés]

A házasság során kialakuló rokoni viszonyok megnevezése:

- [férj, feleség](#)
- *sógor* (eredetileg *sűv*): testvér férje, illetve a házastárs fiútestvére
- *sógornő*: testvér felesége, illetve a házastárs lánytestvére
- *após* (*ipa* vagy *ipam*): házastárs apja
- *anyós* (*napa* vagy *napam*): házastárs anyja
- *nagyapós*: házastárs nagyapja
- *nagyanyós*: házastárs nagyanyja
- *nász* (-*uram*), *nászasszony*: gyermekének az apósa, anyósa
- *meny*: fiúgyermek felesége
- *vő*: lánygyermek férje
- *vőtárs*: két megházasodott leánygyermek férjei /Vas-, Fejér megye/
- *menytárs*: két megházasodott fiútestvér feleségei
- *ángy* (valaki *ángya* vagy *ángyókája*): valamely férfi vérrokonnak a felesége

oo - házasság jele

* - A sógor és sógornő megnevezéseket a házastárs testvérének házastársára is szokás használni (pl.: a feleségem öccse a

sógorom, de az ő feleségét is hívhatom sógornőmnek.

Műrokonság vagy álrokonság[szerkesztés]

- *koma, komaasszony, komaúr, kománé*: keresztszülő és szülők közti kapcsolat.
- *mostohaszülő*: szülő új házastársa

Bizonytalan megjelölések[szerkesztés]

Gyakori fogalmazás a nagyapa, nagypapa, nagyanya, nagymama mintájára a *dédnagyapa, dédnagypapa, üknagyapa, üknagypapa, szépnagyapa, szépnagypapa, dédnagya nya, dédnagymama, üknagyanya, üknagymama, szépnagyanya, szépnagymama* kifejezés, mely a német *Großmutter* és *Urgroßmutter*, illetve az angol *grandmother* és *great-grandmother* kifejezések átvétele. Ezeket a szavakat helytelenítik, mivel nehéz meghatározni, kire gondol a használója.^[forrás?]

Források[szerkesztés]

1. [Ugrás fel↑ Magyar néprajzi lexikon](#). Akadémiai Kiadó, Budapest 1977-1982
2. [Ugrás fel↑](#) Bárczay Oszkár: A heraldika kézikönyve. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1897.

További információk[szerkesztés]

- [Szegedi László: Általános genealógia](#). Budapest, 2015 (DVD)
- [A Pallas nagy lexikona](#)

•